

ASIA

Poliisihallituksen menettely asiakirjapyyntöön vastaamisessa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon 11.5.2017 saapuneessa kantelussaan arvostellut Poliisihallituksen menettelyä asiakirjapyyntöön vastaamisessa. Kantelijan mukaan hän ei ole saanut vastausta 27.4.2017 lähettämäänsä asiakirjapyyntöön. Lisäksi kantelija on arvostellut Poliisihallituksen menettelyä tietosuojavaltuutetun toimiston päätöksen Dnro 2663/533/2016 noudattamisessa.

SELVITYS

Poliisihallitukselta on pyydetty asiakirjapyyntöön vastaamisen osalta selvitys ja lausunto.

Poliisihallituksen 30.8.2017 päivättyyn lausuntoon on liitetty Poliisihallituksen tiedonhallinnan selvitys. Jäljennökset selvityksestä ja lausunnosta toimitetaan kantelijalle tiedoksi.

RATKAISU

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 14 §:n 4 momentin mukaan asiakirjapyyntöä koskeva asia on käsiteltävä viivytyksettä ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Arviointi ja johtopäätökset

Saadun selvityksen mukaan kantelija on 27.4.2017 lähettänyt Poliisihallituksen kirjaamoon sähköpostiviestin, jossa hän on esittänyt pyynnön saada lupapäätöksensä koskevat asiakirjat, joilla virheellisten henkilötietojen korjaamisesta on ilmoitettu niille, joille rekisterinpitäjä on luovuttanut virheellisiä henkilötietoja. Toiseksi hän on pyytänyt saada asiakirjat, joilla virheellisten henkilötietojen korjaamisesta on ilmoitettu niille, joilta rekisterinpitäjä on saanut virheellisiä henkilötietoja. Poliisihallituksen tiedonhallinta on 5.6.2017 vastannut kantelijan asiakirjapyyntöön. Selvityksessä viivästyksen syyksi on todettu, että asian selvittäminen on vaatinut runsaasti teknisiä tarkistuksia ja aikaa vievää tietojenkäsittelyn tarkoituksenmukaisuuden ja tietojen oikeellisuuden arviointia.

Poliisihallitus toteaa lausunnossaan, että kirjaamo tai muu virkapostin käsittelijä vastaanottaa asiakirjapyyntöä, minkä jälkeen viesti tallennetaan asianhallintajärjestelmään. Tämän jälkeen asia vastuutetaan sen varsinaiselle käsittelijälle. Kantelijan tapauksessa asian vastuuttamisessa valmistelijalle on kulunut viisi päivää, mihin on sisältynyt viikonloppu ja yksi arkivapaa. Asiakirjapyyntöä päädyttyä käsittelijälle tämän on otettava asia käsittelyyn kiireellisesti ja lähtökohtaisesti syrjäytettävä käsittelynsä ajaksi muut hallinnolliset asiat. Asiakirjojen olemassaolon varmistaminen tai käsittelyyn noutaminen saattaa olla toteutettavissa joutuisasti, mikäli asiakirja on selvästi yksilöity. Toisaalta yksilöimättömän tai asianhallintajärjestelmän ulkopuolella säilytettävän asiakirjan, asiakirjajoukon tai tiedon hakeminen saattaa perustellusti kestää huomattavastikin kauemmin. Edelleen salassapitotarpeen arviointi ja tähän liittyvä selvitystyö saattaa pidentää asiakirjapyyntöä käsittelyn kestoa. Kantelija on toimittanut useita samaan asiaan liittyviä samankaltaisia asiakirjapyyntöjä Poliisihallitukselle, mistä johtuen asiakirjapyyntöä yksilöiminen on voinut olla haasteellista.

Vaikka asiakirjapyyntöä käsittelyn viivytyksettömyys on arvioitava tapauskohtaisesti, se ei kuitenkaan oikeuta poikkeamaan julkisuuslain asettamista ehdottomista määräajoista. Tapauskohtaisilla seikoilla, joita Poliisihallitus on lausunnossaan tuonut esille, voi kuitenkin olla merkitystä arvioitaessa sitä, onko asiakirjapyyntöön pitänyt vastata viivytyksettä ja viimeistään kahden viikon kuluessa vai viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Yhdyn Poliisihallituksen lausunnossaan esittämään, että kantelijan asiakirjapyyntöön vastaamisessa julkisuuslain asettama kuukaudenkin enimmäismääräaika on ylittynyt. Näin ollen Poliisihallituksen olisi tullut antaa vastaus kantelijan asiakirjapyyntöön ripeämmin.

Siltä osin kuin kantelu on koskenut Poliisihallituksen menettelyä tietosuojaaluetuetun toimiston päätöksen Dnro 2663/533/2016 noudattamisessa, kantelijalle on vastattu 23.8.2017 (Dnro OKV/1263/1/2017).

Toimenpide

Kiinnitän Poliisihallituksen huomiota viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:n säännöksiä noudattamiseen asiakirjapyyntöjen käsittelyssä.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni Poliisihallitukselle.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijä

Pia Tulkki-Ansinn

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE
POSTIOSOITE

Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi